

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
ПЕНІТЕНЦІАРНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

КАФЕДРА АДМІНІСТРАТИВНОГО ТА КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ ПРАВА,
ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПСИХОЛОГІЇ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Проблеми правового регулювання публічної служби в Україні

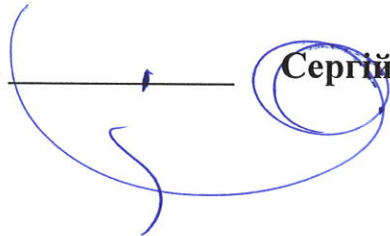
для підготовки здобувачів на другому (магістерському) рівні вищої освіти
за спеціальністю К9 Правоохоронна діяльність

РОЗРОБНИК:

Доцент кафедри,
кандидат юридичних наук, доцент
 Наталія МАРУЩАК

Розглянуто та затверджено
на засіданні кафедри
«31» серпня 2026 року, протокол № 1

Узгоджено з гарантом освітньої програми

 Сергій ІВАШКО

Обсяг: 3 кредити ECTS.

Чернігів – 2026

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Проблеми правового регулювання публічної служби в Україні» присвячена комплексному, критичному та поглибленому аналізу теоретико-правових, організаційних та інституційних засад функціонування інституту публічної служби в Україні. Зміст дисципліни охоплює дослідження сучасних викликів, колізій та прогалин у нормативно-правовому забезпеченні державних органів, органів місцевого самоврядування, сектору безпеки та оборони, а також правничої та патронатної служб.

Значна увага приділяється трансформації публічно-службових відносин в умовах правового режиму воєнного стану, реформуванню системи оплати праці та класифікації посад, запровадженню цифровізації (e-HR) та антикорупційних механізмів, етичним стандартам публічних службовців, а також адаптації вітчизняного законодавства про публічну службу до стандартів Європейського Союзу (ESG та ENEA).

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти системного розуміння правових засад публічної служби в Україні, виявлення проблемних аспектів її розвитку та регулювання, а також вироблення навичок аналізу й пропозицій щодо удосконалення правових механізмів функціонування публічної служби.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомити здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти з історією становлення публічної служби в Україні;
- розкрити проблемні питання правового регулювання різних видів публічної служби;
- сформулювати знання про особливості політичної, державної, безпекової, правничої та патронатної служби;
- дослідити правові проблеми функціонування служби в органах місцевого самоврядування;
- навчити здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти аналізувати законодавчі акти та практику їх застосування;
- розвинути здатність формулювати пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання публічної служби.

Дисципліна спрямована на формування таких програмних компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
- ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної та інших сфер діяльності).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК1. Здатність брати участь у розробленні та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності

СК2. Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов'язків.

СК8. Здатність визначено і наполегливо ставити професійні завдання та організовувати підлеглих для їх виконання, брати на себе відповідальність за результати виконання цих завдань.

СК11. Здатність взаємодіяти з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.

Результати навчання:

РН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

РН 4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження; аргументувати висновки.

РН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

РН 14. Розробляти та управляти проектами у сфері правоохоронної діяльності та з дотичних міждисциплінарних напрямів, аналізувати вимоги, визначати цілі, завдання, ресурси, строки, виконавців.

РН 15. Модифікувати основні методи та засоби забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку.

СТРУКТУРА (ЗМІСТ) НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Організація навчання

Тематичний план (Денна форма навчання)

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Самостійна робота
Розділ 1. Історичні та теоретичні засади публічної служби						
1.	Історія становлення публічної служби в Україні	15	2	2	-	11
2.	Проблемні питання розбудови публічної служби в Україні	15	2	2	-	11
	Всього за розділ 1	30	4	4	-	22
Розділ 2. Окремі види публічної служби						
3.	Проблемні питання розвитку політичної служби в Україні	10	2	2	-	6
4.	Проблеми розвитку державної служби в Україні	10	2	2	-	6
5.	Проблемні питання розвитку безпекової служби в Україні	10	2	2	-	6
6.	Проблемні питання розвитку правничої служби в Україні	10	2	2	-	6
7.	Проблеми розбудови служби в органах місцевого самоврядування в Україні	10	2	2	-	6
8.	Патронатна служба в Україні	10	2	2	-	6
	Всього за розділ 2	60	12	12	-	36
	Усього годин	90	16	16	-	58

Організація навчання

Тематичний план (Заочна форма навчання)

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Самостійна робота
Розділ 1. Історичні та теоретичні засади публічної служби						
1.	Історія становлення публічної служби в Україні	17	1	1	-	15
2.	Проблемні питання розбудови публічної служби в Україні	17	1	1	-	15
	Всього за розділ 1	34	2	2	-	30

Розділ 2. Окремі види публічної служби						
3.	Проблемні питання розвитку політичної служби в Україні	12	1	1	-	10
4.	Проблеми розвитку державної служби в Україні	6	-	1	-	5
5	Проблемні питання розвитку безпекової служби в Україні	11	-	1	-	10
6.	Проблемні питання розвитку правничої служби в Україні	6	1	-	-	5
7.	Проблеми розбудови служби в органах місцевого самоврядування в Україні	10	-	-	-	10
8.	Патронатна служба в Україні	11	-	1	-	10
	Всього за розділ 2	56	2	4	-	50
	Усього годин	90	4	6	-	80

ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття системно охоплюють увесь курс, допомагають здобувачам усвідомити його значення, обсяг і структуру, зміст окремих розділів і тем, надають змістовну, організаційну та методичну допомогу у самостійному їх вивченні, визначають найбільш складні теми та питання і допомагають їх засвоїти. Підготовка до семінарського заняття передбачає опрацювання матеріалів з теми, що виноситься на заняття, а також оволодіння комплексом контрольних питань.

Тема 1. Історія становлення публічної служби в Україні

Навчальні питання:

1. Генеза та еволюція інституту державної служби в Україні.
2. Концептуалізація та запровадження публічної служби: правова доктрина.
3. Публічна служба як наука, навчальна дисципліна та об'єкт правових досліджень.
4. Інституціоналізація та трансформація публічної служби в умовах Незалежності України.
5. Сучасні тренди та стратегічні вектори реформування публічної служби.

Тема 2. Проблемні питання розбудови публічної служби в Україні

Навчальні питання:

1. Концептуалізація та доктринальний базис публічної служби.
2. Інституційна класифікація та типологізація публічної служби
3. Публічна служба як фундаментальна категорія адміністративного права
4. Правова природа та онтологія публічного службовця
5. Специфіка правового статусу та деонтологія правоохоронця

Тема 3. Проблемні питання розвитку політичної служби в Україні

Навчальні питання:

1. Теоретико-правова природа та доктрина політичної служби.
2. Президент України як суб'єкт політико-правових рішень у сфері безпеки.
3. Парламентський політичний мандат та законодавча влада.
4. Кабінет Міністрів України як вищий орган у системі виконавчої влади.
5. Специфіка статусу заступників міністрів та антикорупційні застереження.

Тема 4. Проблеми розвитку державної служби в Україні

Навчальні питання:

1. Доктринальні та конституційні засади державної служби
2. Адміністративна державна служба: статуси, класифікації та кар'єрне просування
3. Спеціалізована державна служба: дипломатична, митна та податкова системи

Тема 5. Проблемні питання розвитку безпекової служби в Україні

Навчальні питання:

1. Військова служба та її трансформація в умовах повномасштабної війни.
2. Правоохоронна служба: сервіс, примус та спеціальні статуси.
3. Служба безпеки: контррозвідка та кібершит держави.
4. Служба цивільного захисту (ДСНС).

Тема 6. Проблемні питання розвитку правничої служби в Україні

Навчальні питання:

1. Суддівська служба: конституційні гарантії, незалежність та делімітація функцій.
2. Прокурорська служба: трансформація статусу та процесуальна автономія.

Тема 7. Проблеми розбудови служби в органах місцевого самоврядування в Україні

Навчальні питання:

1. Доктринальні та конституційні засади муніципальної служби.
2. Служба на виборних та патронатних посадах в органах місцевого самоврядування: політико-правовий та кримінальний вимір.
3. Адміністративні посади та кар'єрне просування в органах місцевого самоврядування.

Тема 8. Патронатна служба в Україні

Навчальні питання:

1. Доктринальні засади та правова природа інституту патронатної служби.
2. Інституційна та антикорупційна характеристика посад патронатної служби.
3. Патронатна служба в органах місцевого самоврядування (ОМС).

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№	Тема, завдання	Форма виконання
1	Історія публічної служби: 1.Скласти порівняльну таблицю радянської адміністративно-командної моделі управління та сучасної європейської моделі публічної служби за критеріями: статус службовця, підзвітність, принципи добору (меритократія та партійна номенклатура), прозорість діяльності. 2.Зобразити у вигляді таймлайну ключові етапи інституціоналізації публічної та державної служби в Україні за роки Незалежності (від прийняття Закону України «Про державну службу» 1993 року до чинної редакції 2015 року та новітніх євроінтеграційних змін), позначивши переломні нормативно-правові акти. 3.Згрупувати еволюцію наукових поглядів на публічну службу, виокремивши ключові етапи її перетворення з прикладного елемента державного управління на самостійну навчальну дисципліну та об'єкт міждисциплінарних правових досліджень.	Порівняльна таблиця + висновок
2	Проблемні питання розбудови публічної служби в Україні: 1.Здійснити порівняльну характеристику моделей публічної служби (англо-саксонської, континентальної та змішаної) та визначити, яка з них	Порівняльна таблиця + висновок

	найбільше вплинула на сучасну українську правову систему. 2.Скласти класифікаційну схему видів публічної служби в Україні (державна служба, служба в органах місцевого самоврядування, військова служба, служба в правоохоронних органах) із зазначенням критеріїв їх розмежування. 3.Виокремити ключові етично-правові принципи (деонтології) у діяльності працівників правоохоронних органів на основі чинного законодавства та міжнародних стандартів поліцейської етики.	
3	Проблемні питання розвитку політичної служби в Україні: 1.Скласти порівняльну таблицю адміністративно-правового статусу державного службовця (категорії «А») та особи, яка обіймає політичну посаду (наприклад, Міністра або його заступника), за критеріями: порядок призначення/звільнення, підзвітність, право на страйк/політичну діяльність, підстави припинення повноважень та політична нейтральність. 2.Зобразити схематично систему стримувань і противаг у сфері національної безпеки та правоохоронної діяльності між Президентом України, Кабінетом Міністрів України та Верховною Радою України згідно з чинною Конституцією України, виділивши зону дискреційних повноважень кожного суб'єкта. 3.Опрацювати положення Закону України «Про запобігання корупції» щодо обмежень для осіб, уповноважених на виконання функцій держави, та виписати перелік спеціальних обмежень, які поширюються на політичних службовців (члена Уряду, заступників міністрів) під час конфлікту інтересів.	Порівняльна таблиця + висновок
4	Проблеми розвитку державної служби в Україні: 1.Скласти структуровану схему або таблицю розподілу посад державної служби на категорії («А», «Б», «В») та рангів державних службовців відповідно до чинного Закону України «Про державну службу», зазначивши порядок їх присвоєння та співвідношення зі спеціальними званнями працівників правоохоронних органів. 2.Зобразити алгоритм проходження публічної служби на адміністративній посаді: від етапу оголошення конкурсу на зайняття вакантної посади категорії «Б» або «В», проходження стажування, щорічного оцінювання результатів службової діяльності до підстав звільнення. 3.Оформити порівняльну характеристику умов проходження служби в митній, податковій та дипломатичній системі за критеріями: наявність спеціальних звань/рангів, обмеження щодо сумісництва, особливості дисциплінарної відповідальності та порядок проведення перевірок на доброчесність.	Порівняльна таблиця + висновок

5	Проблемні питання розвитку безпекової служби в Україні: 1.Скласти порівняльну таблицю особливостей проходження військової служби, правоохоронної служби та служби цивільного захисту за критеріями: обмеження конституційних прав і свобод службовців, підстави та межі застосування фізичної сили й зброї, підпорядкованість в умовах воєнного стану, а також наявність особливих дисциплінарних статутів. 2.Зобразити у вигляді схеми або розгорнутої тези доктринальний перехід від традиційної пострадянської каральної моделі правоохоронної діяльності до європейської концепції «поліції як сервісу» в умовах безпекових викликів воєнного часу. 3.Визначити коло повноважень Служби безпеки України у сфері захисту критичної інфраструктури та протидії кіберзагрозам, співставивши їх із компетенцією інших суб'єктів сектору безпеки і оборони (зокрема Держспецзв'язку та кіберполіції).	Порівняльна таблиця + висновок
6	Проблемні питання розвитку правничої служби в Україні: 1.Скласти порівняльну таблицю суддівської та прокурорської служби за критеріями: порядок призначення (обрання), гарантії незалежності та несменяєності, підстави притягнення до дисциплінарної відповідальності, обмеження щодо політичної діяльності та взаємодія з органами суддівського/прокурорського самоврядування (ВРП, Кваліфікомісія суддів, Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія прокурорів). 2.Зобразити схематично взаємодію прокурора та слідчого (або дізнавача) під час досудового розслідування, чітко окресливши межі процесуальної самостійності слідчого та повноважень прокурора щодо процесуального керівництва та нагляду згідно з чинним КПК України. 3.Опрацювати критерії професійної етики та етапи проходження кваліфікаційного оцінювання (або перевірки на доброчесність і етику) для кандидатів на посади суддів та прокурорів, виділивши ключові індикатори конфлікту інтересів та недоречності майнового стану.	Порівняльна таблиця + висновок
7	Проблеми розбудови служби в органах місцевого самоврядування в Україні: 1.Скласти порівняльну таблицю статусів осіб, які працюють в органах місцевого самоврядування, розподіливши їх на три групи: виборні посадові особи (голови громад, депутати місцевих рад), патронатна служба (помічники, радники) та професійні службовці місцевого самоврядування (категорії посад і ранги), за критеріями: порядок прийняття на службу, підстави припинення повноважень та специфіка поширення антикорупційних обмежень.	Порівняльна таблиця + висновок

	2.Зобразити схематично систему взаємодії та межі контрольних повноважень органів місцевого самоврядування щодо комунальних підприємств, установ і організацій у порівнянні з компетенцією спеціалізованих правоохоронних органів у сфері запобігання економічним правопорушенням та корупції в муніципальному секторі. 3.Опрацювати положення чинного законодавства щодо фінансової та управлінської автономії громад і сформулювати перелік основних криміногенних факторів та корупційних ризиків, що виникають під час розпорядження комунальною власністю та земельними ресурсами на місцевому рівні.	
8	Патронатна служба в Україні: 1.Скласти структуровану таблицю для порівняння правового статусу державного службовця, особи, яка обіймає політичну посаду, та працівника патронатної служби за критеріями: підстави та процедура призначення/звільнення (зокрема залежність від терміну повноважень суб'єкта призначення), наявність чи відсутність державного рангу, поширення загальних правил конкурсної служби та специфіка дії антикорупційних обмежень. 2.Зобразити схематично функціональну взаємодію між керівником державного органу (або органу місцевого самоврядування) та працівниками його патронатної служби (радниками, помічниками, пресекретарями), чітко окресливши заборону на прийняття остаточних адміністративних, управлінських чи розпорядчих рішень від власного імені. 3.Опрацювати положення чинного законодавства України у сфері запобігання корупції та виписати перелік спеціальних обов'язків, деклараційних вимог та обмежень щодо сумісництва, які поширюються на патронатних службовців у центральних органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування.	Порівняльна таблиця + висновок

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання є однією з форм організації навчання та її обов'язковою складовою. Індивідуальні завдання виконуються у вигляді реферату обсягом до 10 сторінок за темою яка обирається з нижченаведеного переліку або індивідуальною темою погодженою з викладачем

Тематика індивідуальних завдань

1. Генеза публічно-сервісних та правоохоронних функцій держави.
2. Правова природа адміністративно-командної системи УРСР та її деформаційний вплив на сучасну культуру правоохоронних органів.
3. Теоретико-правові моделі державної служби.
4. Становлення спеціальної державної (публічної) служби в правоохоронних органах.
5. Люстраційні та очисні процеси в системі публічної служби (2014–2020 рр.).
6. Правові ризики впровадження штучного інтелекту, автоматизованого оцінювання службовців та захисту персональних даних в умовах воєнного стану.

7. Правова природа службово-дискусійних та сервісних процедур (конкурсний відбір, атестація, просування по службі) через призму нового Закону України «Про адміністративну процедуру».

8. Концепція «державного органу» та «носія владних повноважень»: детермінація правового статусу службовця як суб'єкта, який діє від імені та за дорученням держави (теорія фікції проти теорії реальності юридичної особи).

9. Конституційне право на доступ до публічної служби (ст. 38 Конституції України).

10. Інституціоналізація політичної служби в системі публічної влади.

11. Проблема політичного нейтралітету та деполітизації органів правопорядку.

12. Парламентський контроль за діяльністю правоохоронних органів: правовий інструментарій Профільних комітетів ВРУ, Тимчасових слідчих комісій (ТСК) та Тимчасових спеціальних комісій, межі їхнього втручання у таємницю досудового розслідування.

13. Специфіка фінансового контролю та моніторингу активів політиків.

14. Особливості кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності (ст. 364, 368 КК України), вчинених особами, які займають особливо відповідальне становище.

15. Підслідність кримінальних проваджень щодо вищих політичних діячів НАБУ та особливості розгляду справ у ВАКС.

16. Правові позиції Конституційного Суду України щодо стабільності та правової визначеності статусу державного службовця.

17. Рішення КСУ стосовно обмежень у сфері соціальних гарантій, пенсійного забезпечення та права на працю осіб, які перебувають на державній службі.

18. Правова процедура дисциплінарної відповідальності державного службовця.

19. Дипломатична служба як особлива форма державної служби.

20. Митна та податкова служби (ДМС та ДПС) через призму демілітаризації та реформування.

21. Делімітація повноважень між податковими/митними органами та правоохоронними структурами (БЕБ, НАБУ) під час розслідування правопорушень у сфері публічних фінансів.

22. Інституційна реформа ДПС та ДМС: запровадження контрактної форми проходження служби, регулярного тестування на доброчесність (інструменти поліграфа та моніторингу способу життя) та перевірки кваліфікації.

23. Обмеження прав, субординації, підсудності (проблема військової юстиції) та специфіки притягнення до відповідальності.

24. Державна спеціальна служба транспорту (ДССТ) у системі МОУ: правова природа поєднання військових, інженерних та безпекових функцій на об'єктах критичної інфраструктури в умовах воєнного стану.

25. Поліцейська служба (Національна поліція України).

26. Гвардійська служба (Національна гвардія України): правова колізія подвійної природи НГУ (військове формування з правоохоронними функціями) та межі її застосування всередині країни проти відсічі зовнішньої агресії.

27. Прикордонна служба (ДПСУ): правові інструменти протидії транскордонній злочинності та нелегальній міграції.

28. Правова природа особливого статусу детективів НАБУ, специфіка конкурсного відбору, контролю доброчесності та правові гарантії незалежності від політичного впливу.

29. Особливості правового статусу персоналу пенітенціарних установ, правові режими безпеки в місцях позбавлення волі під час воєнного стану (евакуація, бунти, робота в прифронтових зонах).

30. Доктринальна дискусія щодо реформи СБУ: позбавлення правоохоронних функцій (слідства) та концентрація виключно на контррозвідці та протидії тероризму за стандартами НАТО.

31. Правова природа та специфіка статусу рятувальників (ДСНС).

32. Конституційно-правова природа суддівського статусу як гарантія поділу влади.

33. Механізми відбору суддів (конкурси ВККС, перевірки ГРД та Служби дисциплінарних інспекторів ВРП) як превенції політичного та корупційного впливу.
34. Правова природа та особливий статус судді Конституційного Суду України.
35. Адміністративні посади в судах: межі повноважень та організаційне забезпечення.
36. Процедура притягнення судді до дисциплінарної відповідальності та надання згоди на затримання/арешт (виключні повноваження Вищої ради правосуддя).
37. Суддівська деонтологія, імунітет та дисциплінарна відповідальність.
38. Еволюція статусу прокуратури.
39. Адміністративна вертикаль органів прокуратури та інститути самоврядування.
40. Правова природа повноважень Генерального прокурора, керівників обласних та окружних прокуратур: межі видання наказів та адміністративного впливу на підлеглих прокурорів.
41. Специфіка статусу Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП): правові гарантії її автономії від Офісу Генерального прокурора та особливості координації з НАБУ.
42. Правова природа муніципальної влади як окремої гілки публічної влади: відмінності між державно-службовими та муніципально-службовими правовідносинами.
43. Взаємодія ОМС та органів правопорядку на місцевому рівні.
44. Правова природа та еволюція інституту старости.
45. Кримінально-правові ризики виборних осіб ОМС.
46. Специфіка кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності при прийнятті колегіальних рішень (сесіями рад) - проблема колективної безвідповідальності проти індивідуальної вини за ст. 364, 367 КК України.
47. Особливості відсторонення від посади службовців ОМС у межах кримінального провадження (ст. 154 КПК України) та правові наслідки для функціонування критичної інфраструктури громади.
48. Прес-секретар як суб'єкт публічно-правових комунікацій органів правопорядку.
49. Правова відповідальність за розголошення даних досудового розслідування (ст. 387 КК України), порушення презумпції невинуватості та захист персональних даних під час офіційних заяв і брифінгів.
50. Еволюція антикорупційного законодавства щодо включення/виключення окремих категорій радників до кола суб'єктів Закону України «Про запобігання корупції».

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання ваших досягнень відбувається за системою відображеною в таблиці (денне/заочне).

Таблиця 1

№	Назва теми	Всього балів	Форма заняття	
			Семінарські заняття	Практичні заняття (опрацювання матеріалів для підготовки, успішне виконання завдань)
Розділ 1. Історичні та теоретичні засади публічної служби				
1.	Історія становлення публічної служби в Україні	5/8	5/8	
2.	Проблемні питання розбудови публічної служби в Україні	5/8	5/8	
Розділ 2. Окремі види публічної служби				
3.	Проблемні питання розвитку політичної служби в Україні	5/8	5/8	
4.	Проблеми розвитку державної служби в Україні	5/8	5/8	
5.	Проблемні питання розвитку безпекової служби в Україні	5/8	5/8	
6.	Проблемні питання розвитку правничої служби в Україні	5	5	
7.	Проблеми розбудови служби в органах місцевого самоврядування в Україні	5	5	
8.	Патронатна служба в Україні	5/8	5/8	
Разом		40/48		
Виконання індивідуальної роботи		20/12		
Залік		40		
Всього		100 балів		

Пропущені лекції підлягають самостійному опрацюванню з додатковим контролем з боку викладача.

Робота на семінарських заняттях складається з відповідей на теоретичні питання по відповідній темі та додатковому опрацюванні контрольних питань. За роботу на семінарському занятті можна отримати до 5 балів.

Індивідуальну роботу має виконати кожен здобувач вищої освіти відповідно до запропонованої тематики. Виконання цього завдання оцінюється від 0 до 20/12 балів залежно

від дотримання таких критеріїв: дотримання форми, відповідність темі, логічність висвітлення питання, аргументованість висновків тощо

Підсумковий контроль з дисципліни відбувається у вигляді заліку, на якому ви можете отримати до 40 балів в залежності від повноти та обґрунтованості ваших відповідей. На іспит виносяться питання з переліку наведеного нижче. Якщо під час проходження курсу ви набрали 60 балів то маєте право не складати іспит, вдовольнившись підсумковою оцінкою відповідно до кількості набраних балів. Схема переведення балів у підсумкову оцінку наведена в Таблиці 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Генеза та еволюція інституту державної служби в Україні.
2. Концептуалізація та запровадження публічної служби: правова доктрина.
3. Публічна служба як наука, навчальна дисципліна та об'єкт правових досліджень.
4. Інституціоналізація та трансформація публічної служби в умовах Незалежності України.
5. Сучасні тренди та стратегічні вектори реформування публічної служби.
6. Теоретико-правові моделі державної служби.
7. Становлення спеціальної державної (публічної) служби в правоохоронних органах.
8. Люстраційні та очисні процеси в системі публічної служби (2014–2020 рр.).
9. Концептуалізація та доктринальний базис публічної служби.
10. Інституційна класифікація та типологізація публічної служби
11. Публічна служба як фундаментальна категорія адміністративного права
12. Правова природа та онтологія публічного службовця
13. Специфіка правового статусу та деонтологія правоохоронця
14. Відмінності між державною цивільною службою, політичними посадами, патронатною службою, службою в органах місцевого самоврядування та військовою/спеціальною службою.
15. Адміністративно-процесуальний вимір публічної служби.
16. Конституційне право на доступ до публічної служби (ст. 38 Конституції України).
17. Теоретико-правова природа та доктрина політичної служби.
18. Президент України як суб'єкт політико-правових рішень у сфері безпеки.
19. Парламентський політичний мандат та законодавча влада.
20. Кабінет Міністрів України як вищий орган у системі виконавчої влади.
21. Специфіка статусу заступників міністрів та антикорупційні застереження.
22. Проблема політичного нейтралітету та деполітизації органів правопорядку.
23. Парламентський контроль за діяльністю правоохоронних органів: правовий інструментарій Профільних комітетів ВРУ, Тимчасових слідчих комісій (ТСК) та Тимчасових спеціальних комісій, межі їхнього втручання у таємницю досудового розслідування.

24. Специфіка фінансового контролю та моніторингу активів політиків.
25. Доктринальні та конституційні засади державної служби
26. Адміністративна державна служба: статуси, класифікації та кар'єрне просування
27. Спеціалізована державна служба: дипломатична, митна та податкова системи
28. Правові позиції Конституційного Суду України щодо стабільності та правової визначеності статусу державного службовця.
29. Правова процедура дисциплінарної відповідальності державного службовця.
30. Дипломатична служба як особлива форма державної служби.
31. Митна та податкова служби (ДМС та ДПС) через призму демілітаризації та реформування.
32. Інституційна реформа ДПС та ДМС: запровадження контрактної форми проходження служби, регулярного тестування на доброчесність (інструменти поліграфа та моніторингу способу життя) та перевірки кваліфікації.
33. Військова служба та її трансформація в умовах повномасштабної війни.
34. Правоохоронна служба: сервіс, примус та спеціальні статуси.
35. Служба безпеки: контррозвідка та кібершит держави.
36. Служба цивільного захисту (ДСНС).
37. Обмеження прав, субординації, підсудності (проблема військової юстиції) та специфіки притягнення до відповідальності.
38. Поліцейська служба (Національна поліція України).
39. Гвардійська служба (Національна гвардія України): правова колізія подвійної природи НГУ (військове формування з правоохоронними функціями) та межі її застосування всередині країни проти відсічі зовнішньої агресії.
40. Правова природа особливого статусу детективів НАБУ, специфіка конкурсного відбору, контролю доброчесності та правові гарантії незалежності від політичного впливу.
41. Суддівська служба: конституційні гарантії, незалежність та делімітація функцій.
42. Прокурорська служба: трансформація статусу та процесуальна автономія.
43. Конституційно-правова природа суддівського статусу як гарантія поділу влади.
44. Механізми відбору суддів (конкурси ВККС, перевірки ГРД та Служби дисциплінарних інспекторів ВРП) як превенції політичного та корупційного впливу.
45. Правова природа та особливий статус судді Конституційного Суду України.
46. Процедура притягнення судді до дисциплінарної відповідальності та надання згоди на затримання/арешт (виключні повноваження Вищої ради правосуддя).
47. Суддівська деонтологія, імунітет та дисциплінарна відповідальність.
48. Адміністративна вертикаль органів прокуратури та інститути самоврядування.
49. Доктринальні та конституційні засади муніципальної служби.
50. Служба на виборних та патронатних посадах в органах місцевого самоврядування: політико-правовий та кримінальний вимір.
51. Адміністративні посади та кар'єрне просування в органах місцевого самоврядування.
52. Правова природа муніципальної влади як окремої гілки публічної влади: відмінності між державно-службовими та муніципально-службовими правовідносинами.
53. Співвідношення виборного мандата та статусу вищої посадової особи виконавчого органу ради.
54. Правова природа та еволюція інституту старости.
55. Правові підстави та специфіка притягнення службовців ОМС до дисциплінарної відповідальності: співвідношення спеціальних норм та загального трудового законодавства.
56. Особливості відсторонення від посади службовців ОМС у межах кримінального провадження (ст. 154 КПК України) та правові наслідки для функціонування критичної інфраструктури громади.
57. Доктринальні засади та правова природа інституту патронатної служби.
58. Інституційна та антикорупційна характеристика посад патронатної служби.

59. Патронатна служба в органах місцевого самоврядування (ОМС).
60. Специфіка правовідносин між патронатним працівником та суб'єктом призначення.
61. Правові наслідки виходу патронатного працівника за межі свого статусу (проблема видання квазі-наказів в органах правопорядку).
62. Прес-секретар як суб'єкт публічно-правових комунікацій органів правопорядку.
63. Правова відповідальність за розголошення даних досудового розслідування (ст. 387 КК України), порушення презумпції невинуватості та захист персональних даних під час офіційних заяв і брифінгів.
64. Антикорупційний комплаєнс та кримінально-правові ризики патронатної служби.
65. Патронатні працівники як суб'єкти декларування та фінансового контролю.

ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні курсових робіт (принципи описані у Законі України «Про академічну доброчесність» від 18 грудня 2025 року №4742ІХ (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text>) та Кодексі академічної доброчесності Пенітенціарної академії України від 30 березня 2026 року №132/ОД (<https://pau.edu.ua/higher-education-quality-assurance-sector/academic-integrity/>). Списування під час підсумкового контролю, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Кодекс законів про працю України : Закон України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. Відомості Верховної Ради УРСР. 1971. № 50 (додаток). Ст. 375. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 р. № 80731-X. Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
4. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 4. Ст. 43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
5. Про дипломатичну службу : Закон України від 07.06.2018 р. № 2449-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 26. Ст. 219. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19>
6. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40–41. Ст. 379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
7. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07.06.2001 р. № 2493-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 33. Ст. 175. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>
8. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 02.05.2023 р. № 3077-IX. Відомості Верховної Ради України. 2023. № 83. Ст. 306. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3077-20>
9. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 49. Ст. 2056. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>

10. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 2–3. Ст. 12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>
11. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 31. Ст. 545. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>

Основна

1. Біла-Тіунова Л. Р., Стець О. М. Службове право України : підручник. Одеса : Фенікс, 2022. 771 с. DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.19888>
2. Малиновський В. Я. Публічна служба в Україні : підручник. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2018. 312 с.
3. Остапенко О. Є. Службове право : підручник для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» / Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця : ВДПУ, 2025. 127 с. DOI: <https://doi.org/10.31652/978-966-1681-27-1-1-127>
4. Публічна служба : навч. посіб. / С. М. Серьогін, Н. А. Липовська, Є. І. Бородін та ін. ; за заг. ред. С. М. Серьогіна. Дніпро : ГРАНІ, 2018. 384 с.
5. Публічна служба: системна парадигма : кол. монографія / К. О. Ващенко, С. М. Серьогін, Є. І. Бородін, Н. А. Липовська, Н. Г. Сорокіна та ін. ; за заг. ред. С. М. Серьогіна. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 256 с.
6. Службове право України : навч. посіб. / А. І. Берlach, О. С. Проневич, О. Р. Радишевська та ін. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2023. 479 с.

Допоміжна

1. Адміністративне право та адміністративний процес. Повний курс : підручник / В. Галунько, П. Діхтієвський, А. Берlach та ін. ; за заг. ред. В. Галунька, В. Фелика. 5-те вид. Одеса : Юридика, 2025. 700 с.
2. Алюшина Н. О. Дослідження проявів цькування на державній службі. Ефективність державного управління. 2022. № 59. DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.59.2019.178431>
3. Аніщенко Т. Дисциплінарна відповідальність державного службовця: від теорії дисциплінарно-деліктного права до особливостей застосування. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. 254 с.
4. Аніщенко Т. С. Диференціація предмета адміністративного права (на прикладі службового права). Питання адміністративного права. Кн. 2 / відпов. за вип. Н. Б. Писаренко. Харків : ООО «Оберіг», 2018. С. 81–91.
5. Аніщенко Т. С. Публічне право як фундамент становлення та розвитку права публічної служби України. Журнал східноєвропейського права. 2014. № 3. С. 80–89.
6. Аніщенко Т. С. Сучасний стан, проблеми і тенденції розвитку публічної служби як інституту особливої частини службового права. Модернізація системи публічного управління в умовах євроінтеграційних процесів : монографія. Рига : Baltija Publishing, 2022. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-284-5-1>
7. Банах С. В. Інститут омбудсмана в Україні: історія та сучасність. Київ : Право, 2020. 320 с.
8. Баштанник В. В. Служба і службові відносини в умовах інституціональних викликів: постановка проблем наукового дослідження. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2023. Вип. 1. С. 9–15.
9. Баштанник В. В., Черниш В. І. Публічне управління в умовах інституціональних альтерацій в системі державної влади: теоретико-методологічні засади. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2022. Вип. 5. URL: <https://www.chasopysppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/294/256>
10. Берднік І. В. Антикорупційні механізми в системі державної служби: досвід України та США. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2019. № 3 (46). С. 23–29.

11. Білоус О. У Мінфіні пояснили скорочення 19 тисяч вакантних посад держслужбовців. РБК-Україна. 18 березня 2024 р. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/minfini-poyasnili-skorochennya-19-tisyach-1710764207.html>
12. Близнюк А. С., Войтенко А. Б. Правові основи публічного управління на регіональному рівні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2026. № 3. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2156.2026.3.6>
13. Богуцький В. В., Карпенко О. О. Правові основи державної служби в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. Вісник Національної академії правових наук України. 2020. № 2 (91). С. 36–45.
14. Ботвінов Р. Г. Публічна служба особливого призначення в Україні : монографія. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 268 с.
15. Буланова Ю. М. Етичні кодекси як джерело службового права : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Запорізький національний університет. Київ, 2020. 226 с.
16. Васильєв І. П. Цифровізація державної служби в Україні та США: виклики та можливості. *Державне управління: теорія та практика*. 2021. № 4 (12). С. 91–98.
17. Верховенцева М. В. Гендерна політика та її особливості в державній службі. Економіка та суспільство. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/2040/1/Верховенцева%20М.%20В.%20Гендерна%20політика%20та%20її%20особливості%20в%20державній%20службі.pdf>
18. Галай В. О. Новий погляд на систему принципів публічної служби: від формування до впровадження : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 370 с.
19. Галай В. О. Сучасна концепція принципів публічної служби в адміністративному праві України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Ірпінь, 2020. 581 с.
20. Гришук А. Б. Загальнотеоретичні аспекти відповідальності державних службовців. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2022. № 71. С. 234–238. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.71.39>
21. Гришук А. Б. Поняття та особливості окремих елементів правового статусу державного службовця в Україні. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2021. Вип. 67. С. 185–189. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.67.36>
22. Губанов О. О. Юридична відповідальність публічних службовців як інститут службового права України : монографія. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 374 с.
23. Губанов О. О. Юридична відповідальність публічних службовців: порівняльно-правове дослідження : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2020. 35 с.
24. Демчик Н. П. Суб'єкти службових правопорушень у правовій системі України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2025. № 92. С. 122–130. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.92.3.16>
25. Державна служба : інформаційно-методичний довідник для підготовки кандидатів на зайняття вакантних посад державної служби / уклад. Н. О. Петренко та ін. Умань : ВПЦ «Візаві» (М. М. Сочінський), 2020. 405 с.
26. Жовнірчик Я. Ф. Сучасна кадрова політика в органах державної влади та органах місцевого самоврядування. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 12. С. 102–107. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2017_12_21
27. Захисти військових: коли запрацює Військовий омбудсман і хто ним стане. LB.ua. 12 червня 2025 р. URL: https://lb.ua/news/2025/06/12/681221_zahisti_viyskovih_koli_zapratsyuiie.html
28. Зикун Н. І., Канцур І. Г., Гусятинська А. М., Сирота О. О. Проблеми становлення та функціонування служб зв'язків з громадськістю муніципальних органів влади. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2026. № 5. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2156.2026.5.11>

29. Коваленко Б. В. Законодавчі акти як джерела засад службового права. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2020. № 48. С. 34–36.
30. Коваленко Б. В. Принципи службового права України : дис. ... д-ра філософії : 081 «Право» / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2021. 225 с.
31. Коваленко Б. В. Проблеми становлення та розвитку службового права. Knowledge, Education, Law, Management. 2020. № 5 (33), vol. 2. С. 132–137. URL: <https://kelmczasopisma.com/viewpdf/1967>
32. Козаков Г. Гендерна тематика в професіоналізації публічних службовців: огляд програм підвищення кваліфікації Вищої школи публічного управління. Публічне управління та адміністрування в Україні: євроінтеграційний поступ : зб. матеріалів І Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Івано-Франківськ, 31 трав. 2024 р.). Івано-Франківськ, 2024. С. 551–553.
33. Коломоєць Т. О. «Антикорупційні» обмеження для осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: реалії використання «фільтру» правової визначеності в Україні та зарубіжних країнах. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2019. Вип. 5. С. 84–89.
34. Комірчий П. О. Публічна служба в правоохоронній сфері України: теорія та практика : монографія. Київ : Р. О. Маслаков, 2020. 475 с.
35. Корнута Л. М. Окремі питання провадження державної служби в умовах воєнного стану. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2022. № 2. URL: <https://chasopysppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/192>
36. Корчак Н. М., Пархоменко-Куцевіл О. І. Добросесність державного службовця: етичний та юридичний виміри. Юридичний вісник. 2021. № 2 (59). С. 1–7.
37. Костюк В. Л. Концепція права на публічну службу в контексті сьогодення: науково-теоретичний аспект. Публічне право. 2018. № 2 (30). С. 18–25.
38. Крикун О. Україна у воєнному стані: виклики публічної служби. Соціальна економіка. 2022. № 63. С. 65–72.
39. Криштанович М. Ф. Людський інтелект і можливості його використання в публічній службі. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2026. № 5. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2156.2026.5.2>
40. Криштанович С. В., Криштанович М. Ф. Роль лідерства в трансформації органів публічної влади під час демократизації культурної політики України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2026. № 3. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2156.2026.3.4>
41. Лазоренко Ю. О. До питання діяльності публічних службовців України в умовах воєнного стану. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. № 4. С. 838–841.
42. Липовська Н. М., Серьогін С. І. Модернізація публічної служби в Україні після війни в умовах світової кризи. Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ. 2024. № 1. С. 104–109. URL: <https://visnik.dduvs.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/857>
43. Малюхов О. С. Діджиталізація в діяльності органів публічної влади. Економіка та держава. Серія: Державне управління. 2021. № 4 (20). С. 48–55.
44. Марущак Н. В. Національна безпека України у конституційно-правовому вимірі. Національні інтереси України. № 5 (22) (2026) 3388 с. С. 1826-1842. URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/niu/issue/view/476/579>
45. Марущак Н.В. Верховенство права як основна засада демократичного конституційного ладу. НАУКОВІ ЗАПИСКИ. СЕРІЯ: ПРАВО. Випуск 18. 2025 С.19 -27. URL: <https://pravo.cusu.edu.ua/index.php/pravo/article/view/547/573>
46. Марущак Н.В. Щодо необхідності конституційного визначення правоохоронних органів. ІІІ Маріупольський конституційний форум «Українська конституційна ідентичність в контексті європейської інтеграції» : збірник матеріалів (м. Київ, 4 жовтня 2024 р.). Київ : ВАІТЕ, 2024. С. 154 – 159. 238 с.

47. Марущак Н.В. ПРИНЦИПИ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ. «Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції» № 5. 2024 рік. URL: http://apnl.dnu.in.ua/5_2024/4.pdf

48. Марущак Н.В., Соловійов Є. Г., Щодо гарантій правильного застосування норм права із забезпечення основних прав і свобод людини у правозастосовному процесі. «Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції» № 6/2023 рік. С. 8 – 14. URL: http://apnl.dnu.in.ua/6_2023/4.pdf

49. Марущак Н.В., Ромащенко К.Ю. Особливості юридичної відповідальності працівників поліції. «Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції». № 1/2023 С. 191 – 197 URL: pnl.dnu.in.ua/1_2023/31.pdf

50. Марущак Н.В. Правоохоронні органи: проблеми визначення. Актуальні проблеми юридичної науки та практики. Чернігів : ЧНТУ, 2021. №1(8). – С.7-12.

51. Марущак Н. В., Прокопенко А. Верховенство права як принцип поліцейської діяльності // Правоохоронна система України: сучасний стан та перспективи розвитку: матеріали круглого столу (м. Чернігів, 14 грудня 2021 р.) / Національний університет «Чернігівська політехніка»; за заг. ред. О.Г. Козинець. – Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2021. – С. 87-91.

52. Марущак Н.В., Мишаста К.Б. Нагляд прокуратури за додержанням законів органами, що проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство. Юридичний науковий електронний журнал. Запоріжжя : Запорізький національний університет. 2020. № 9. // http://www.lsej.org.ua/9_2020/89.pdf

53. Марущак Н. В. Щодо питання реформування системи правоохоронних органів України. Розвиток правоохоронної системи України в сучасних умовах : матеріали круглого столу (м. Чернігів, 20 листопада 2020 р.) / Національний університет «Чернігівська політехніка» ; за заг. ред. І. В. Берднік. – Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2020. (128 с.) С. 75-78

54. Марцеляк О. В. Військовий омбудсман як інституційна гарантія захисту прав військовослужбовців (зарубіжний досвід). Аналітично-порівняльне правознавство. 2024. № 5. С. 91–94.

55. Матохнюк О. Інформаційно-комунікаційно-цифрова грамотність як показник лідерства публічного службовця. Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія: Екологія. Публічне управління та адміністрування. 2024. № 1 (5). С. 94–104.

56. Мацко О. Військовий омбудсман: ключовий інструмент демократичного контролю в умовах війни. Українська правда. 25 березня 2025 р. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2025/03/25/7504339/>

57. Мельниченко В. С. Публічна служба: вектори реформування в умовах воєнного стану. Реформування публічної служби в умовах війни та післявоєнний період у контексті її адаптації до європейських стандартів : зб. матеріалів наук.-практ. конф. (м. Харків, 21 черв. 2024 р.). Харків, 2024. С. 113–116. URL: <https://nauka.nlu.edu.ua/nauka/wp-content/uploads/2024/07/zbirnyk-konf.-21-chervnya.pdf>

58. Мельничук Т. П. Принцип професіоналізму під час здійснення публічної служби в європейських державах. Публічне управління та адміністрування в Україні. 2018. Вип. 8. С. 80–84. URL: https://pagjournal.iei.od.ua/archives/2018/8-2018/8_2018.pdf

59. Міжнародні практики класифікації посад та грейдингу на державній службі / Н. Алюшина (кер. авт. кол.) та ін. ; за заг. ред. Н. Алюшиної. Київ : Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2021. 125 с.

60. Міноборони започатковує нову ініціативу із захисту прав військовослужбовців. Урядовий портал : Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/minoborony-zapochatkovuie-novu-initsiatyviz-zakhystu-prav-viiskovosluzhbovtziv>

61. Музичук Е. О. Корупційні ризики у діяльності публічних службовців: сутність та напрямки подолання. Наше право. 2022. Вип. 4. С. 198–203.

62. Недобор І. В. Теоретичні основи становлення публічної служби в Україні. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Державне управління. 2018. Т. 29 (68), № 1. С. 113–117.
63. Олійник А. В. Службове право України у системі адміністративного права: джерела та їх систематизація. Київський часопис права. 2026. № 1. С. 248–253. DOI: <https://doi.org/10.32782/klj/2026.1.35>
64. Ольшевська Ю. М. Інститут юридичної відповідальності державних службовців у системі службового права України : дис. ... д-ра філософії : 081 «Право» / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, 2024. 218 с.
65. Орлів М. Гендерна компетентність публічного службовця. Публічне управління та адміністрування в Україні: євроінтеграційний поступ : зб. матеріалів І Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Івано-Франківськ, 31 трав. 2024 р.). Івано-Франківськ, 2024. С. 598–600.
66. Панова Н. С. Концепт державної адміністративної служби України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Одеса, 2021. 442 с.
67. Петришин О. В., Погребняк С. П. Система права: загальнотеоретична характеристика. Право України. 2017. № 5. С. 9–17.
68. Пиріг С. Цифровізація державного управління та електронна демократія на регіональному рівні. Економічний форум. 2022. Т. 12, № 3. С. 107–113. DOI: <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2022-3-13>
69. Плетньова Т. Р. Адміністративно-правові засади управління персоналом на державній службі : дис. ... д-ра філософії : 081 «Право». Харків, 2023. 238 с.
70. Посібник для керівників державної служби / Ю. Лихач (кер. авт. кол.), М. Канавець, Р. Попов та ін. ; за заг. ред. Н. Алюшиної. Київ : ТОВ «Вістка», 2020. 422 с. URL: http://fes.kiev.ua/n/cms/fileadmin/upload2/-Derzskuzba_165x225_PRINT_PRINT-2.pdf
71. Припутень Д. С. Генеза розвитку службового права у сучасній Україні. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2018. Спеціальний випуск № 3. С. 199–203.
72. Припутень Д. С. Примус у службовому праві: теорія, досвід та практика реалізації : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2019. 32 с.
73. Припутень Д. С. Службове право та його генеза в ХІХ та ХХ столітті. Приватне та публічне право. 2018. № 3. С. 46–51.
74. Публічна служба: вектори реформування в умовах воєнного стану : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 19 черв. 2025 р.). Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2025. 324 с. URL: <https://nauka.nlu.edu.ua/nauka/vnd/zbirnyky-naukovyh-konferenczij/>
75. Публічне адміністрування. Настільна книга державного службовця і політика. Понятійно-термінологічний словник / уклад. К. О. Ващенко та ін. Київ : МАУП, 2020. 763 с.
76. Публічне управління в Україні: історичний досвід та перспективи розвитку : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 18 лют. 2025 р.) / за заг. ред. Л. Г. Комахи, Н. М. Корчак, Л. В. Гонюкової. Київ: ННПУДС КНУ імені Тараса Шевченка, 2025. 517 с.
77. Пузанова Т. А. Поняття та значення принципів державної служби. Право і Безпека. 2009. № 5. С. 53–56.
78. Рекомендації стосовно формування політики у сфері публічної етики на місцевому рівні. Центр експертизи доброго врядування Ради Європи, 2023. URL: <https://rm.coe.int/pad-public-ethics-at-local-level-inukraine-ceggpad-2023-13-ukr/1680ae3801>
79. Руденко Є., Шапран О., Махно Є. Цифрова трансформація як фактор покращення національної безпеки України. Публічне управління та місцеве самоврядування. 2024. № 2. С. 65–69. URL: <https://censs.org/digital-transformation-as-a-factor-inimproving-the-nationalsecurity-of-ukraine/>
80. Рунова Н. Публічна служба: проблеми дефініції. Публічне право. 2012. № 3 (7). С. 269–273.

81. Сарнавський М. Формування інституту військового омбудсмена в Україні: роль і значення принципу незалежності. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2025. Вип. 88. С. 31–36.
82. Селецький О. В. Теоретико-правовий аналіз заходів заохочення державних службовців. Правові горизонти. 2020. Вип. 21 (34). С. 71–75. URL: https://law-review.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/21_12.pdf
83. Серьогін С. Публічна служба в умовах цифрової трансформації: завдання, функції та вектори розвитку. Аспекти публічного управління. 2022. Т. 10, № 3. С. 11–20. DOI: <https://doi.org/10.15421/152215>
84. Сидоренко Н. О. Діджиталізація: електронні адміністративні послуги. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2021. № 4. С. 11–15.
85. Собакарь А. О. Принципи державної служби як основні засади практичної реалізації завдань та функцій держави. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 4. С. 781–784.
86. Стець О. М. Державно-службові відносини: сутнісно-понятійна характеристика та галузево-правова ідентифікація : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Одеса, 2021. 478 с.
87. Стець О. М. Служба управління персоналом як суб'єкт державно-службових відносин. Право та державне управління. 2020. № 1. С. 280–286.
88. Сурай І. Публічна служба України: інституціональний підхід. Науковий вісник: державне управління. 2021. № 2 (8). С. 111–132.
89. Федчишин С. Релігійна нейтральність як принцип державної служби в Україні. Jurnalul juridic national: teorie și practică. 2020. № 1 (41). С. 66–71.
90. Фенич Я. В., Дьордяй В. І. Особливості проходження публічної служби в умовах воєнного стану. Аналітично-порівняльне правознавство. 2024. № 8. С. 456–461. URL: <http://journalapp.uzhnu.edu.ua/article/view/311054/302346>
91. Хомишин І. Ю. Публічна служба в умовах війни. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 3. С. 308–312. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/anpopr_2023_3_58
92. Черленяк І. І., Щуренко Ф. В. Дієвість системи публічної влади: генеза та сучасні виклики. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2026. № 1. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2156.2026.1.10>
93. Черняк В. В. Традиції правового регулювання державної служби у зарубіжних країнах. International Scientific Journal «Internauka». 2017. URL: <https://www.internauka.com/uploads/public/15101387404654.pdf>
94. Шаповалова К. Г. Позитивний досвід Німеччини щодо правового регулювання соціального захисту державних службовців в сучасних умовах інформаційних комунікацій. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2022. Вип. 72, ч. 2. С. 262–267.
95. Шаульська Г. М. Публічна служба в зарубіжних країнах: основні моделі. Традиції та нові наукові стратегії у Центральній та Східній Європі : матеріали III Міжнародної наук.-практ. конф. (м. Київ, 26–27 черв. 2020 р.). Київ : ГО «Інститут інноваційної освіти», 2020. С. 92–95.
96. Шишпанова Н. Система формування кадрового резерву публічної служби: законодавче регулювання та практичні інструменти. Економіка та суспільство. 2024. Вип. 70. DOI: <https://doi.org/10.32837/2524-0072/2024-70-73>
97. Шовкун Ю. І. Забезпечення дотримання обмежень під час проходження публічної служби в розбудові інституту публічної служби України. Право і суспільство. 2023. № 4. С. 242–248.
98. Юхно І. В. Інституціональні засади публічноуправлінської діяльності в умовах конституційного реформування : дис. ... д-ра філософії : 281 «Публічне управління та адміністрування» / НТУ «Дніпровська політехніка». Дніпро, 2022. 182 с. URL: https://ir.nmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/162776/Yuhno_%d0%b4%d0%b8%d1%81.pdf

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет:

1. Веб-портал «Єдиний державний реєстр судових рішень». URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>
2. Веб-портал «ЛІГА-ЗАКОН». URL: <https://ips.ligazakon.net/>
3. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. Розділ «Рішення уряду». URL: <https://www.kmu.gov.ua/npasearch/>
4. Офіційне інтернет-представництво Президента України. Розділ «Документи». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/all/>
5. Офіційний веб-портал «Судова влада України». URL: <https://court.gov.ua/>
6. Офіційний веб-портал Бюро економічної безпеки України. URL: <https://esbu.gov.ua/>
7. Офіційний веб-портал Верховного Суду. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>
8. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. Розділ «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/>
9. Офіційний веб-портал Вищого антикорупційного суду. URL: <https://hcac.court.gov.ua/hcac/>
10. Офіційний веб-портал Вищої ради правосуддя. URL: <https://hcj.gov.ua/>
11. Офіційний веб-портал Державного бюро розслідувань. URL: <https://dbr.gov.ua/>
12. Офіційний веб-портал Державної кримінально-виконавчої служби України. URL: <https://kvs.gov.ua/>
13. Офіційний веб-портал Конституційного Суду України. URL: <https://ccu.gov.ua/>
14. Офіційний веб-портал Міністерства внутрішніх справ України. URL: <https://mvs.gov.ua/>
15. Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України. Розділ «Рішення Європейського суду з прав людини». URL: <https://minjust.gov.ua/m/rishennya-schodo-ukraini-vineseni-evropeyskim-sudom-z-prav-lyudini/>
16. Офіційний веб-портал Національного антикорупційного бюро України. URL: <https://nabu.gov.ua/>
17. Офіційний веб-портал Національної академії правових наук України. URL: <https://nals.com.ua/>
18. Офіційний веб-портал Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
19. Офіційний веб-портал Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>
20. Офіційний веб-портал Офісу Генерального прокурора. URL: <https://gp.gov.ua/>
21. Офіційний веб-портал Пенітенціарної академії України. URL: <https://pau.edu.ua/>
22. Офіційний веб-портал Ради національної безпеки і оборони України. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/>
23. Офіційний веб-портал Служби безпеки України. URL: <https://esbu.gov.ua/>